

GLAS

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Leto (año) XXXV, 1

EL VOCERO DE LA ACCION CULTURAL ESLOVENA

jan.-februar (enero-febrero) 1988

Onkraj zemljepisnih okvirov

„Črtim se polnopravnega državljana tiste domovine, ki ji je pasaport izstavil Prešeren, ki ji je himno napisal v svoji Dumi Župančič, ki ji je valuto iz zlitine samozavesti in zvestobe skoval Cankar — tiste nadzemljepisne Slovenije, ki se ji meje raztezajo do Niagarskih slapov in do Pico Esloveno v Andih...“

Idealna Slovenija torej, ki obsega več kakor SR Slovenijo, več ko koroško, porabsko in primorsko manjšinstvo, več ko gastarbajtersko in politično diasporo — Slovenija kot šifra naše udomljenosti na Planetu, naše kozmične identitete...

(...) Postavlja se vprašanje, kakšna naj bo pri tem vloga slovenskega krščanstva.

Razmaknjeno onkraj zemljepisnih okvirov — v tem primeru onkraj mej treh slovenskih škofij — vidim tudi ne Cerkev na Slovenskem (to je zemljepisni pojem), ampak slovensko Cerkev, torej tisto idealno Cerkev, h kateri se priznava tisti Slovenec, ki mu je Kristus življenjska izbira.

Cerkev, postavljena na tlorisih bazilik pred-slovenskih kristjanov, sezidana na Cirilu in Metoču, Mohorju in Fortunatu, Viktorinu in Maksimilijanu, zrasla v očarljivosti tisočev svetišč po slovenski pokrajini, razmahnjena v slavo baroka in barogovsko-slomškovo-gnidovčevsko svetost in v Krekov odrešenjski žar in po potopu leninistične revolucije v morda pristnejšo vernost in kvalitetnejšo intelektualnost...

Cerkev, nositeljica eshatološke perspektive in evangeljskega etosa, ampak obenem, v še enkrat vsiljeni zgodovinski vlogi, evropske poklicnosti in narodne kohezivnosti dvomilijonskega naroda na prepihu evropskih poti.

A. Rebula, iz Uvodnika v Celovškem zvonu, dec. 1987.

Prepričani smo, da je mogoče marsikaj izboljšati

OB ZAČETKU LETA si med seboj radi voščimo srečo. Iz srca privrejo najlepše želje: da bi bilo v vseh nas čimveč zdravih energij, da bi se med nami ukoreninila resnična pravičnost, svoboda, spoštovanje, bratstvo, odgovornost itd. Tako je tudi Slovenska kulturna akcija ob začetku leta dobila vrsto pozdravov in čestitk prijateljev iz raznih koncev sveta. Vse te pozdrave vzamemo resno, ker niso le besede, ampak tisti, ki jih izrekajo, tudi za to srečo kaj naredijo. Vsak po svojih močeh in sposobnostih.

P. Vladimir Kos nam na naslovni stavek (Prepričani smo, da je mogoče marsikaj izboljšati) odgovarja: „Lepo pravite; že dolgo nisem slišal takšnih besed iz SKA; upam, da tokrat ne gre le za prelepe španske izraze, ki jih zmeraj občudujem, ker so tako pesniški odnosno filozofski, da za dejanje ne ostane dosti prostora...“

Vedno je vsako leto odločilno. Zato je vredno ob začetku leta (v Argentini je to počitniški čas in zatorej čas, ko človek več misli in manj dela) pregledati prehojeno pot, si začrtati prihodnje korake in vselej trdno skleniti, da bo prihodnost boljša. Morda le ne bo, a imperativ žene človeka naprej.

Prav gotovo se slovenska kultura z zdomci (mislim, predvsem na politično emigracijo) bogati, a hkrati privzema tudi slabe lastnosti naroda, med katerim bivajo Slovenci. Tako nekateri Slovenci postajajo bolj mrzli in preračunljivi, drugi bolj praktični in manj idealisti, tretji konformisti in podložni potrošniškimi razvadami. Za Slovence v Argentini sta nevarna značilna „más o menos“ in „mañana“. Probleme rešujemo za silo in če je le mogoče njih rešitev prelagamo na jutri. Zato tudi z lahkoto obljubljam, da se bomo poboljšali čeprav marsikdaj pozabljam na izraženo dobro voljo. Tako se res mnogokrat vsa pripravljenost izčrpa v lepi frazi in dejanja ni.

Ta nevarnost je še prav posebej poudarjena v tem tako malo primernem času za fantazije, kjer tudi SKA, njeno delovanje in publiciranje, ustvarja vtis pravcatega čudeža ali nekakšnega arhaičnega kljubovanja takozvani masovni kulturni industriji.

Spet bi se zapletli v zgolj besedičenje ali celo v prelepe stavke, če bi začeli navajati, kot to ponavadi delamo, vse težave, na katere zdomsko kulturno ustvarjanje naletava. Saj nimamo niti možnosti doseči vseh možnih bralcev. Na raznolikem tržišču predmetov in služb smo si izbrali prenasičeno in mnogokrat „nepotrebno“ področje, ki nima rednih podpor. Vendar najrazličnejše ovire, pomanjkanje časa, denarja, modernih sredstev in pogojenosti — med njimi tudi avtocenzura — ne zadostujejo, da bi ugasnilo navdušenje, ki ga ob začetku leta podkrepimo morda s previsoko letječimi obljubami. Pa tudi te obljube in ta volja nekaj dosega, saj je bilo lansko leto med najbolj plodnimi leti SKA in se tudi letošnje, z razumsko in hladno preudarnostjo ter še z dodatno količino črnoglednosti, kaže kot nič manj uspešno.

Človek živi iz upanja, zlasti veren človek, kristjan. Ali ni to osrečujoče spoznanje, ki pa zahteva vso našo zavzetost, našo odgovornost pred samim seboj, narodom in Bogom?

A. R.

OBČNI ZBOR SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE
bo v soboto 30. aprila.

Tudi Vaše mnenje bo upoštevano, če ga sporočite na naslov SKA,
Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina

Knjižna izdanja SKA v letu 1987 in 1988

Mnogi se še spominjajo, kako je Slovenska kulturna akcija pred 35 leti z neverjetno ustvarjalno silo pričela izdajati Meddobje in Glas ter letno tudi tri ali štiri knjige. Ta prvotni sunek ni dolgo vzdržal in je kasneje SKA izdajala le eno ali dve knjigi. Lansko leto je bilo izjemno in vse kaže, da takšno utegne biti tudi letošnje knjižno izdajanje SKA. Vendar ta volja ne more biti trajna, če ni pravega odziva. Opozorili smo že namreč, da odslej ne bomo več pošiljali naših knjig „na ogled“ in v morebitni odkup, kakor smo delali zadnja leta, ampak bomo vabili k nakupu naših knjižnih izdaj, ki jih bodo bralci mogli kupiti pri poverjenikih ali jih naročiti po pošti.

Ko se SKA zahvaljuje vsem, ki so omogočili napovedana izdanja, istočasno prosi vse, ki jim je pomembno slovensko izseljensko književno delo, da sežete po knjigah.

Vinko Rode – Nekje je stvarnost prozorna

Pesniško zbirko Vinka Rodeta je lani 25. julija predstavil Tine Debeljak ml. Iz njegovega govora povzemamo nekatere odlomke:

„Pesem je izraz najgloblje-ga koticke duše, tako posameznega človeka kakor tudi duše skupnosti, v kateri pesnik živi; izraz skupne zavesti, hotenj in umetnosti. V poeziji izkristalizirajo misli, ki jih sicer vsi ljudje nekako čutijo, poznajo ali se jih megleno zavedajo, a jih ne morejo določeno izraziti, se jim izmuznejo izmed prstov. A pesniki jih znajo zaznati, prijeti in zapisati! To je njih edinstvenost in globina.“

Tudi pri našem pesniku Vinku Rodetu, so pesmi bogati kristali, ki jih je spočela njegova duša kot odmev, kot zrcelo njegove notranjosti, v kateri nekako odsevajo tudi naši, vsečloveški problemi.

Knjigi, ki nosi naslov Nekje je stvarnost prozorna, je dal izrazno obliko ter jo označil v lesorezih vinsko rdeče, skrivnostne barve Ivan Bukovec, ki je povezal človeka in luč v grafično enoto.

Zvest svoji prvi pesniški zbirki pred 22 leti — Pesmi iz pampe —, katero sva napisala vsak polovico, se njegova motivika spet spočenja v tukajšnji pampi, v tukajšnjih gorah, v tukajšnji naravi, ki ima tako bogate barve.

A to je le zunanji okvir, res samo okvir, v katerem pa je uokvirjena druga slika: skozi ta okvir je Rode stopil dalje — globlje. Kajti zanj je — STVARNOST PROSOJNA. V naravi zaznava globljo stvarnost, ki se mu odkriva v notranjosti vseh stvari, vseh src in vseh duš. In v tej notranjosti se mu odkrije novo-absolutno bitje, ki je za Rodeta — in za nas — vir vse svetlobe, ki pljuska v nas preko vseh biti iz Rodetovih pesmi.“

Knjiga ima 100 strani in stane U\$S 8.

Franc Sodja – Pisma mrtvemu bratu

Franca Sodja poznamo predvsem kot misijonskega strokovnjaka in pisca odlično napisanih knjig, ki vodijo po pokrajinah duhovnega življenja. A Sodja se je izkazal tudi kot literat in pričevalec. V mislih imamo njegovo pesniško zbirko Meditacije in njegove spomine na zapore v povojni Jugoslaviji. V Pismih mrtvemu bratu Franc Sodja združuje pričevanje sodobnega človeka, literarni prijem in material duhovnega življenja.

Knjiga je izšla ob koncu oktobra 1987. Avtor se v

pismih predstavi kot človek, ki je v svetu skrajnosti in konfliktivnosti do dna uravnovešen. Živi iz globoke etične zavesti, ki mu vselej narekuje polno, včasih prepolno mero odgovornosti, ne da bi kdaj vprašal po plačilu. Z vsem srcem ljubi tudi slovensko izročilo. Delo za narod in njegovo kulturno dediščino zna z izrzednim čutom za mero preletiti v duhovna obzorja velikega sveta. Z domačih polj, kjer mu je oko iskalo po gorskih strminah v višine skalnatih vrhov in do neba, ga je

duhovništvo preselilo v svetovljanstvo Amerike, severne in južne. Širino duhovnega obzorja združuje s še bolj žlahtno širino razumevanja do sočloveka, ki ga meri po človečnosti in ne po naslovih in časteh. Radoveden za vse življenjske odtene, natančno prisluškujoč svoji stvariteljski moči, se pogloblja v skrivnost krščanskega smisla stvarnosti. Bolj kot človeške vrline in blesteče zmage, ceni boj človeka, njegov trud, trpljenje, njegovo še tako lahno vstajanje po padcu. Umika se vsemu, kar seje razdor med ljudi in v vsem išče vozlišča človeških povezav. Knjiga je mnogo več kot duhovna avtobiografija.

Cena knjigi je U\$S 10 za broširano izdajo in U\$S 12 za v platno vezano.

Karel Rakovec – Posneti soneti

Sonetni sestav je spreminjaljoča se posoda, ki jo avtor oblikuje in napolnjuje z žlahtno vsebino. Ne gre mu za samoljubno uporabljanje variant soneta, ampak za ustvarjalno načelo. Zgoščenost, lapidarnost in dramatičnost so lepo povezane zlasti v 23 Rakovčevih sonetih. Motive oblikuje zrel mož, ki z melanholično ironijo obvlada čustva. O naslovu zbirke je avtor sam izjavil, da želi ohraniti dvoumje z „evidentno samozafrankanco“. Prof. Vinko Rode je o Rakovčevih pesmih menil: „Rakovec je mojster forme in alkimist

vsebine. Kot sam pravi, „pretaplja pomene“ v slutnjo zlate žile. Tu pa tam se zasveti briljant, mojstrski prijem, drzna zveza. Kar dojamem se mi vse zdi dognano. Česar ne dojamem, se mi zdi še bolj skrivnostno lepo. Zgoščenost pa taka, da je težko dobiti oprijem. Forma nabita s podobami in sugestijami do kraja zmogljivosti. Klasična erudicija — nedosegljiva, krščanska modrost vsenavzoča.“

Knjiga je bila predstavljena pri SKA v decembru in pomeni življenjsko delo pokojnega prof. Karla Rakovca.

Cena izvodu: U\$S 8.

Darujte naročnino za Meddobje in Glas svojim sorodnikom, prijateljem in znancem! Vaš dar bo prijeten in uspešen.

Naročila sporočajte na naslov:
Uprava SKA, R. L. Falcón 4158,
1407 Bs. A., Argentina

Vojko Arko – Cerro Shaihueque

CERRO SHAIHUEQUE

Kot 130. izdanje SKA in kot 5. glasilo Slovenskega planinskega društva v Argentini (Goré) je konec leta izšla leposlovna knjiga dr. Vojka Arka iz Bariloč. Oprema in risbe so prispevek slikarke Bare Remec. Knjiga obsega 79 strani ter priloženi ex-librisi Marjanče Savinšek in Bare Remec. P. Vladimir Kos lepo označi Cerro Shaihueque v pričujočem Glasu. O knjigi pa bomo še pisali. Prvi kulturni večer SKA v 1988 bo

namreč ravno predstavitev te knjige v Barilochah. Cena knjige je U\$S 3.

Lev Detela – Časomer življenja

LEV DETELA — ČASOMER ŽIVLJENJA

Marca bo izšla prva knjiga Leva Detela pri SKA. Gre za prikaz avtorjeve rasti v domovini pred umikom na Dunaj in prvih korakov svojega kulturnega življenja in dela.

Edinstveni so opisi prvih povojnih let, ko se še „čez zaprašene staroavstrijske klopi plazijo ostanki starih klasičnih humanističnih nazorov“, „vedno bolj pa jih

zdaj prekinjajo rezki žvižgi nove ideologije“.

Franc Gnidovec – Župnija Ajdovec

Zgodovinski prikaz župnije Ajdovec, ki ga je osnoval pokojni župnik Zupanc. Dr. Gnidovec, ki je tudi sam rojen v tej župniji, je Zupančevo gradivo priredil za objavo in delu napisal tudi uvod.

Ravnatelj Marko Bajuk – Izbrane pesmi

Za 25. obletnico smrti slovenskega glasbenika in šolnika rav. Marka Bajuka bo pri SKA izšla knjiga z njegovimi z notnimi zapisi prirejenimi pesmi.

Knjigo je pripravil prof. Božo Bajuk s svojim bratom inž. Markom, opremo pa bo oskrbel Božov sin arh. Božidar Bajuk. Omogočila bo to izdanje slovenska skupnost v Mendozii s pomočjo nekdanjih študentov Bajukove izseljenske srednje šole.

Meddobje XXIII – 3-4

V tisku je že zadnja dvojna številka 23. letnika Meddobja. Navajamo samo nekatere prispevke te bogate številke. A. Jantar se v eseju O prozornosti oglašja k polemiki o dokazljivosti božjega bivanja. Avtor se izkaže kot odličen mislec prodornih analiz, jasnih sintez.

Tone Brulc, ki ga je Vladimir Kos imenoval „novega Henningway-a“, prispeva dve kratki, a odlični črtici. Ob 100-letnici rojstva Stanka Majcna (ki bo 29. oktobra, a Meddobje bo pri bralcih že maja!) je SKA po dolgem iskanju dobila s pomočjo Janeza Gruma dr. Rajka Ložarja študijo Zavest ih jaz v zgodnjih delih Stanka Majcna. Omeniti moramo še leposlovna dela Andreja Prebila, Leva Detela in študijo o samoupravljanju Avgusta Horvata.

Pismo

iz januarско marljivega Tokia.

Dragi Glas!

Tokrat si me presenetil: razmeroma hitro si prišel na obisk z Medom XXIII/1-2 in v obisk pritegnil še tako dobrodošle goste kot so (zdaj že pokojni) Karel Rakovec (Posneti soneti) in Vojko Arko (Cerro Shaihueque) in (lani kot predznanilca) Franc Sodja (Pisma mrtvemu bratu) in Vinko Rode (Nekje je stvarnost prozorna) – lahko si misliš, kako se dobro počutim v takšni družbi. Za vse iz srca Boglonaj!

Najprej Ti moram povedati, da mi je januarско lepo pri srcu, ker Odsek II. Kat. shoda Slovencev v Argentini lani (kot poročlaš na 2. str. nov.-dec.) v svojo zaključno izjavo sprejema načrt o ustanovitvi SKS (Slovenskega kulturnega sklada) v gmotno oporo SKA – nekaj takega sem Ti bil že večkrat v preteklosti prišepetaval, da se tako izrazim. Upajmo, da ne bo ostalo le pri načrtu, ampak se ga bodo lotili aktivisti med nami – neke vrste naravna plemenitost označuje človeka, ki iz-rečen program tudi iz-vede.

Preden se v tem pismu dotaknem zgoraj omenjenih knjig, naj vsaj to omenim v zvezi z Medom XXIII/1-2: prijetno me je presenetila tako prikupna zunanja oprema barv, potegnjenih na obe strani platnic; in še bolj prijetno me je presenetilo A. Jantarja Razmišljanje... zdi se mi dragocen kulturni, literarni in filozofski doprinos, o čemer se hočem resno razgovarjati drugič, ker zahteva temeljito razčlenitev; morda pa se bo k debati javil kdo tretji in tako Med še bolj obogatil.

Vinka Rodeta pesniška zbirka „Nekje je stvarnost prozorna“ se mi zdi kakor izpolnišev dolgotrajne želje, da nekdo zapoje najprej in predvsem o novi zemlji Argentini, kako gnete in preustvarja in celo bogati Slovenca, ne da bi mu mogla vzeti njegovoga slovenstav; kako se mu razodeva v družinski, verski, in poklicni skupnosti na način, ki je drugačen od načinov drugih zemlja, s katerimi pa vendar tvori čudoviti mozaik človeštva (čigar temne strani nikdar ne odtehtajo svetlih, kar lahko čutimo tudi v tej Rodetovi zbirki). Menim, da bodo te pesmi temu ali onemu Slovincu v Argentini lahko povedale, kar že dolgo čuti ne da bi mogel (odnosno mogla) tega tako lepo izraziti. Upam, da bo g. Rode nadaljeval svojo pesem; s tega vidika bi rad omenil tri stvari; prvič, malce opisa pod črto, kaj označuje kraje s tipično argentinskim imenom, bi pesem približalo v umljivo bližino posebno izven Argentine; drugič, nekateri izrazi se mi zdijo, da so ostali na prozni ravni: str. 55 „A kaj naj občuti ubožec...“; str. 73 „ki spet je dar neprecenljivi“; istotam „Brez zaslužnja!“; str. 79 „Misel se nehote vsiljuje...“; istotam „Tle trenutki intimne veroizpovedi“; str. 89 „Slutim hip milosti!“; tretjič: določene besede v tekstu motijo notranji ritem, ki je nadvse važen za več ali manj svobodni verz; morda je preveč zlogov; morda moti povezava besed; morda je neubranosti kriva preveč tuje zvoneča beseda: str. 31 „De profundis clamavi.“; str. 62 „prvobitne eksistence“; str. 73 „čista milost eksistence“; str. 80 „neslutene večnosti“ – ali je možna druga večnost, ki bi ne bila slutena? –; str. 81 „figura v poltemi“; str. 82 „spredel arhetipično podobost“; str. 87 „krili suvereno prosto“; str. 100 „tele boleče želje“. Pa še eno vprašanje radovednosti: čigav je zapis v španščini na str. 105? Pesem Očetu in materi na str. 95 bi lahko vpisali v album vsem slovenskim novoporočencem (v tem slučaju bi kazalo verz „In proti vajini volji“ na str. 96 še bolj izklesati.) V lepi pesmi Laudes na str. 79 in sl. bi pesnik lahko postavil 8. verz „Dobro in lepo je stvarstvo“ za naslov celotni zbirki. Franc Sodja „Pisma mrtvemu bratu“ razodevajo dovršeno duhovno avtobiografijo. „Sodja osupljivo globoko zareže življenje“ ga zadeto ocenjuje Dr. France Rode iz Rima (Glas nov.-dec. pod rubr. Pisma). Odlika Sodjevega pisanja je lahka umljivost, izogibanje be-

sedičenja, in ustvarjanje napetosti, tako da se bralec tudi pri bolj zahtevni snovi ne dolgočasí. Jaz bi kot podnaslov dodal knjigi te besede: „Praktičen uvod v duhovno življenje“. Vodič lahko postane vsem, ki razsežnosti z imenom „duhovno življenje“ ne poznajo oziroma ne poznajo dovolj. Dr. F. Rode slavi Sodjo kot „mistika iz alpskega sveta“ (v zgoraj omenj. pismu); rad se pridružim temu slavljenju g. Sodje kot mistika, a že v širšem pomenu besede, ki zajema vsakršno intimno povezavo srca z Bogom, ki jo ta Pisma odkrito in preprosto, a nič manj globoko odkrivajo; imenovati ga mistika v polnem pomenu besede (g. Rode ima takšne v mislih, ker govori o mistikah, ki „prihajajo iz planjave ali iz puščave“) pa se obotavljam: mistika v polnem ali ožjem pomenu besede se nanaša na edinstveno izkustvo božje navzočnosti na dnu srca, česar v teh Pismih nisem mogel zaslediti; Pisma spričujejo bogastvo določenega, po notranji dinamiki normalno se razvijajočega duhovnega življenja, živega dela celotne Sodjeve osebnosti.

Dr. Vojka Arka potopis argentinskega alpskega sveta je biser zase. Je neke vrste himna lepotam Argentine kot nove domovine Slovencev; Arkovi opisi gora in zgodovine in življenja kar kličejo po kakšnem Slovenceu, ki bi znal vso to čarobno lepoto (vštevši podvige planinstva) spremeniti v pravo pesem. Dokler ga ne bo, naj Arkova knjiga na svoj način prepeva o tistem delu stvarstva, ki mu pravimo gore, ki jih je treba izkusiti, da jih lahko cenimo kot edinstven umotvor iz božjih rok. Arkov slog pisanja je tako zanimiv, da človek kar pričakuje zgodbo ali povest; malce moti (vsaj mene) vnašanje Grege in potem avtorja in nju-nih različnih dob v potek pripovedovanja. Na str. 78-79 nam Opombe pomagajo z nekaterimi zgodovinskimi in zemljepisnimi podatki; lahko bi nam pomagale še s to ali ono besedo, ki je mi izven Argentine ne poznamo, n. pr. beseda „lenga“; lahko bi nam povedale, kaj predstavljajo lepe Barine risbe. G. Arko ne bi smel nehati pisati: ima mojstrsko razvit čut za opazovanje; in – gore ljubi, da se ob njegovih opisih preselijo kar naravnost tudi v naše srce. Na str. 69 navaja globoke Gregove pomisleke: „A ko je vojaštvo zmagalo... se nihče več ni brigal za poražene rodove.“ Koliko je bila takrat Argentina zavestno krščanski narod, pripravljen, da sledi modrosti Gospodovih besed „Ljubite svoje sovražnike!“ (Mat. 5:44)? Pomagati tem Indijancem telesno in duhovno in v vsej pravičnosti bi ne le bila takšna ljubezen do sovražnikov, ampak bi jih rešila propada in pridobila za bodočo arčavno skupnost. Pa še eno vprašanje jezikovnega značaja: zakaj je ime Shaihueque pisano s sh? španščina vendar nima te kombinacije in jo redno nadomesti ali s ch- ali s s-; ali razodeva v tem primeru indijansko govornico? Ali je na str. 46 pomota v 9. vrstici od zgoraj in bi pravilno morali brati „inkovski vojaki“ namesto „inški vojaki“?

Zdaj že pokojnega Karla Rakovca „Posneti soneti“ so takorekoč neminljivi šopek rož na njegovem (po naše gledano: preranem) grobu – šopek žlahtnih cvetov, ki vsak s svojo pestrostjo podob in enkratnostjo doživetja lahko postane kašipot vsem, ki čutijo nagnjenje k pesniškemu ustvarjanju, da bi to ustvarjanje ostalo sveže in s svojimi umotvori vabilo k ponovnemu branju in uživanju. Ko bi g. Rakovec še živel, bi ga pobaral glede njegovih 23 sonetov, ki jih je vnesel v to zbirko in izmed katerih mi najbolj ugajata soneta „Vinjeta železnih vrat“ in „Domotožje“; pobaral bi ga, kaj pomeni ta in oni izraz oziroma podoba; spominja me francoskih simbolistov, ki so tudi umrli, ne da bi prej razložili, kaj se skriva za njihovimi lepimi podobami. Zanimivo je, da tudi France Papež v Spretni besedi k delu namiguje na prvine simbolizma v Rakovcu (str. XIV). Za ponovno izdajo teh sonetov bi predlagal bolj ličen žepni format in pa abecedno kazalo naslovov pesmi (na str. IX ter 90 je le abecedno kazalo prevedenih pesnikov, na str. IX celo dvakrat navedeno). Ko bi prikupna barva „pljusnila“ vsaj nekoliko tudi na zadnjo stran ovitka, bi

knjiga – po mojem – pridobila na čaru umetniškega izdelka.

Dragi Glas, oprosti dolžino tega pisma; vse te dobre knjige zaslužijo, da jih srečamo in поблиže spoznamo. Drugič Ti pišem o Medu XXIII-1/2. Toliko stvari je v njem, o katerih bi se rad s Teboj po-razgovoril. Pri Tebi je zdaj poletje, pri nas zima; kljub svoji delavnosti se varuj sončarice, kot se bom tudi jaz varoval – se pravi, skušal varovati – pljučnice (tako telesne kot duševne).

Vladimir Kos.

Tvoj daljnovzhodni pisnar

P. S. Ker morebitne nevolje glede dolžine pisma zdaj ne morem več spremeniti, bi Ti rad še to povedal: „Januarsko marljivi Tokio“ v naslovu tega pisma je treba razumeti v okviru tipično japonskega življenja; za Novo leto se mnogo – morda večina – Japoncev oprime tega ali onega dobrega sklepa, da izboljšajo svoje življenje, in vsaj drugo polovico januarja (do 15. januarja takorkeč počivajo) označuje nekak nov zagon; Bog ve, ali res v teku leta uresničijo tiste dobre sklepe...

IN MEMORIAM SIMON KREGAR

Ob smrti člana in prijatelja SKA naj nam bo dovoljeno navesti nekaj citatov iz njegovega prispevka k SYMPO-SIA-Študijski dnevi iz leta 1981 pod naslovom „Bled v podobah dr. Huga Velkerja“. Tu „tiplje za izrazi svoje notranjosti – v protitež enoličnemu času, sam in prost vseh vezi in omejenosti ideoloških elit“.

Zanj je Bled simbol: „V simbolih se namreč resničnosti oglašajo v nečem drugem: ker pomenijo utelešenje, so tudi razodetje neskončnega.“

V izredno fini in globoki analizi blejskega kotička Kregar pravi takole: „Bled je že dolgo tega prenehal biti le Bled, prelepo predalpsko jezero. Prešernov Krst ga je povezal s slovensko zgodovino ob njenem prelomu. Po poti do absolutnega sega Bled v dno slovenskega bivanja. Bled so slovenske sanjivosti. Bled ni negibna pokrajina, ampak nemir utripanja in mir zrealjenja, sozvočja v navskrižju. Žunanja podoba je preprosta: venec gorá, okrogla jezerska skodela s srčko v otoku. Preprostost, somernost in sosrednost so pojmi, ki jih istovetimo s stalnostjo, urejenostjo, vrednoto. Iz tega omrežja na videz izluščeni grad je po nauku o melodični soglasnosti le dopolnilno prostorski somernosti. Oblika polkroglaste lupine z otokom v sredi je po sodobni govorici „jedrska“, to je absolutna v sestavi vsega; tudi žaromet je: otok je žarišče luči, jezerska kotlina – njen reflektor; pramen luči je ozek, če ga odbije dno, in preplaven, če ga odbije gladina. Tako je Bled že po obliki slovensko svetenje in ozek pramen iskanja.“

Bled je simbol slovenskih ljudi, raztresenih po vsem svetu. Domala vse družine in domovi, živi in zapuščeni, hranijo njegovo podobo. Po Družinskih koledarjih, po knjigi Amerika in Amerikanci in po drugih virih sem našel nešteto podob Bleda vseh velikosti. Bled je ozadje odra pri Svetem Cirilu v moji slovenski župniji, stari svetokrižki Bled je v novi cerkveni dvorani. Tajnik ustanove, ki raziskuje zgodovine poljske Amerike, Anthony Cuba, mi je ob otvoritvi likovne razstave slovanskih umetnikov v New Yorku leta 1979 povedal, da je videl podobe Bleda v cerkvenih dvoranah Zahodne Amerike, in to v krajih, v katerih nihče več slovensko ne razume, kjer ni več slovenskega bogoslužja. O podobi okroglega jezera z otokom v sredi pravijo, da je pravičljiva. In ta pravičljnost naj bi ohranjala podobo, ker pač ni nikogar, ki bi jo postavil v zemljepisni in zgodovinski prostor ali celo v ameriško etnično stvarnost in ji tako vrnil pomen in razloge za trajanje.

...Ni čudno, da je podoba Bleda v naši zavesti zdrknila na podobno raven tradicije, izročila ljudskosti, s katero smo navezali skrivnostne niti zavesti našega najintimnejšega slovenstva.“ (Liga slovenskih Amerikancev, New York, 1981, str. 48-49.)

V SPOMIN PROF. KARLU RAKOVCU

Prof. Rakovca sem osebno komaj poznal. Izmenjala sva nekaj pisem in enkrat sem ga obiskal na njegovem domu v San Miguelu.

Ko sem se obrnil nanj s prošnjo naj bi mi bil mentor ob pripravi pesniške zbirke, je on rade volje sprejel, nakar sem mu delo poslal. Nekako čez dva, tri mesece mi je sporočil, naj se oglasim pri njem na domu, ker je delo opravljeno.

Tekste je temeljito obdelal: v njih mrgoli pripisov, črtežev, opomb, pripomb, in končno nekaj splošnih misli o poetiki. Ni prizanašal s kritiko, a tudi ne s pohvalo, kjer je bila na mestu. Eno celo popoldne sva komentirala njegove popravke.

Rakovčevo prepričanje o umetnosti je bilo ono poznano, da namreč zavisi devetdeset odstotkov od transpiracije in le deset od inspiracije. Navajal je zglede klasikov (na pr. Lope de Vega), kako da najdemo v njih rokopisih zelo mnogo popravljanja in piljenja.

Naj navedem nekaj njegovih misli o pesnikovanju:

„Vsaka še tako kratka pesem mora biti zgrajena (miselno, čustveno): arhitektura, rast, drama, napetost („voltaje“). Besede morajo biti izbrane (ne v pomenu „exquisito“), prilegati se morajo kot kamni v (celo rustičnem) zidu (zidar kamen izbere, ga obrača, potežka), morajo biti domala nenadomestljive (v funkciji tega, kar hoče pesem povedati).

Ponovitev iste besede mora biti utemeljena, mora imeti svojo specifični *raison d'être*, če ne je nedovoljena. Vsaka beseda (skupina besed), ki je odveč (=nepotrebna), je slaba.

Pesem mora biti nekaj novega „vsebinsko“ in „oblikovno“: če so sestavine že znane (star motiv, n. pr.), mora biti prijem (obravnava = „tratamiento“, zorni kot, razplet) nov (presenetljiv); če so besede znane in stoje v vsakem slovarju, mora biti njihova kombinacija ali raba nova (presenetljiva). Nova kombinacija ali raba neke besede skoraj nujno njen pomen nekoliko premakne — v novi luči beseda že ni več ista, kot motiv v novi obdelavi ni več isti. Klišeji so nedopustni in neodpustljivi. Pesnik ne sme ponavljati svojih lastnih shem. N. pr. če se dve pesmi skončata z latinskimi besedami, še gre, v tretje pa ne gre več.“

V zadnjem pismu, datiranim 2/10/87 se mi zahvaljuje za knjižni dar — s tole pripombo: „Samo pesnik je sposoben prežariti trdno stvarnost in videti v njej in skozi njo njen pravi, njen smisel, njeno transcendentalnost... Vse je prosojno, za vsem je še neka druga stvarnost (?)“.

Končno mi obljudi: „Ko bom boljši vam bom prav rad podrobneje analiziral zbirko...“.

Žalibog, kar vem, do tega ni prišlo. Ko sem bil v Mendozii na počitnicah, sem zvedel za njegovo smrt. Naj mu dobri Bog poplača, kar je dobrega storil zame.

V. R.

ustvarjalci ska

Zaključna številka Katoliških misijonov

Po 64 letih je prenehal izhajati list Katoliški misijoni, ki ga je urejeval Ladislav Lenček CM. Na II. Misijonskem simpoziju v Tinjah (oktobra 1985) je namreč bilo sklenjeno, da začno v Sloveniji izhajati Misijonski obzorji kot priloga Družine. Z novim letom 1988 pa bodo misijonarji začeli izdajati povsem samostojen list, ki naj bi bil vez med vsemi misijonarji in sodelavci ter naj bi nadaljeval poslanstvo, ki so ga 64 let izvajali „Katoliški misijoni“. V ta namen je tudi konec januarja odpotoval v Evropo predsednik SKA Ladislav Lenček.

Dr. Pavle Zablatnik – 75-letnik

4. decembra je naš član dr. Pavle Zablatnik izpolnil življenjski jubilej. Njegova življenjska pot je posejana z delom, ki ga opravlja na področju narodopisja in vzgoje, kot profesor, bivši ravnatelj Celovške gimnazije, pisec učbenikov idr. Ob vsem pa je zaposlen pri dušnem pastirstvu.

Iskrene čestitke in da bi še mnogo let uživali sadove njegovega dela in njegovega vedrega značaja.

Tone Brulc – šestdesetletnik

27. januarja je Tone Brulc izpolnil šestdeset let življenja. Rodil se je v vasi Hrušica, Stopice, Novo mesto. Po vojni se je umaknil ter se naselil v Argentini. Kot kulturnik se je posvetil predvsem zgodovini in literaturi ter v zadnjih letih postal eden izmed najbolj delavnih članov SKA, prav gotovo pa najbolj ploden pisec. Njegovi eseji, poročila, ocene in literarni pridelki zavzemajo vidnejša mesta v publikacijah SKA. Pomembna je njegova široka razgledanost na raznih področjih, ki je danes pri vseh mogočih omejitvah dejavnosti na ozka področja prava redkost. Hvaležni smo mu za vse to in mu želimo še mnogo plodnih, zdravih in srečnih let.

Marko Fink

V „Asociación de Cultura Inglesa Chor“ je pel pod taktirko mojstra Herberta Lopeza v mestu Gualeguaychú simfonijo in koncert Händlovega „Mesija“. Kor šteje osemdeset članov, med njimi tudi basista Marka Finka. V Buenos Airesu je nastopil v Olivos 7. in 8. nov., 4. decembra pa v lastnem avditoriju.

Božidar Kramolc

in koncert Händlovega „Mesija“. Zbor šteje osemdeset članov. Letošnjega „Srečanja slikarjev“ se je udeležil tudi član literarnega in likovnega odseka SKA, Ted Kramolc. Slikarji so se srečali v Modestovem domu na Koroškem, srečanje pa je bilo posvečeno velikim možem Koroške.

Slovenska prisotnost v svetu

Dne 24. in 25. novembra se je vršil v Moskvi na Institutu za slovanske vede in balkanistiko (Institut slavjanovedenja i balkanistiki) znanstveni simpozij sovjetsko-ameriških znanstvenikov, pod imenom „Oblikovanje slovanskih in balkanskih kultur v 18. in 19. stoletju“.

NAROČILNICA

Slovenski kulturni akciji
Ramón L. Falcón 4158
1407 Buenos Aires

Podpisani(-a) naročam Vaše tiskovine, objavljene na drugi strani te naročilnice, zaznamovane s križcem.

Priloženo prilagam plačilo tega mojega naročila v čeku za _____ U.S.A. dolarjev, oziroma v nakazilu za _____ avstralov.

Prosim, da se mi naročeno pošilja oziroma pošlje na spodnji naslov:

lastnoročni podpis

Slovenci smo bili zastopani po prof. dr. Radu L. Lenčku, ki je koordinator študijskega programa Instituta za vzhodno in srednjo Evropo na Kolumbijski univerzi v New Yorku. Njegova razprava „Koncept in vloga jezika v oblikovanju razumništva v slovanskih družbah 18. in 19. stoletjih“, v kateri pravi ... da je poskus razvoja koncepta narodnih jezikov v slovanskih družbah prve polovice 19. stoletja in pojmovna vloga v oblikovanju svojih razumniških plasti tega časa. Razprava je bila osredotočena na lingvističnih parametrih jezikovnega načrtovanja v rasti standardnih jezikov, ki so v zgodovini slovanskih jezikov ustvarili številne družbeno kulturne alternative in kompromise, ki so odgovorni za njihove različne razvoje še danes: dileme njihove istovetnosti, razvoja po pravilih, kvalifikacije in intelektualizacije.

Prednostna točka študije je vrsta kategorij, ki jih je odkrila praška lingvistična šola za raziskovanje standardnih jezikov in njihovo delovanje v družbah, za katere so bili ustvarjeni. (Havráněk, Mathesius.) Te kategorije predstavljajo skupek jezikovnih funkcij, imajo pa posebno važnost v zadevni razpravi, ker obravnavajo družbeno-kulturne vrednote in zadržanje, ki je oblikovalo svetovni nazor in vlogo slovanskega narodnega razumništva v svojih družbah. Slovenske tematike se je dotaknilo tudi predavanje prof. dr. Henry-ja R. Cooperja, rednega profesorja slavistike in slovenistike na Univerzi Indiana. „Prevodi biblij pri južnih Slovanih in oblikovanje narodne zavesti“, je bil naslov njegovega predavanja. Za Slovence je omenil prevode sv. pisma, ki sta jih napravila Kumerdej in Japelj koncem 18. stoletja. nato Zupan in Ravnikar l. 1813. To so bili poskusi utrditve narodnih jezikov, s pomočjo katerih naj bi se približali velikemu kodeksu zapadne civilizacije tudi izobražene množice. V vsakem primeru so bili upoštevani predhodni prevodi (za Slovence in Hrvate protestantski prevodi). Vendar se je predavatelj bolj osredotočil v svojem predavanju na srbski primer.

Simpozij sta organizirala Ameriški znanstveni svet, oddelek Sovjetske akademije znanosti za humanistične in družbene vede v okvirju vzajemnega sodelovanja za slavistiko.

T. B.

„XX NAVIDAD CORAL“

Abel López Iturbe piše v dnevniku Río Negro (2. jan. 1988) o 20. Navidad Coral v južnem argentinskem mestu ob Andih. Med drugim trdi, da je zbor Niños y Jóvenes cantores de Bariloche pod vodstvom mladega prof. Andreja Jana obdržal kvalitetno raven, ki jo je imel pod vodstvom ge. Lučke Kralj Jermanove in ki je bila deležna tako pohvalnih sodb avstrijskega glasbenega kritika Kurta Pahlena.

Revija „Meddobje“ z „Glasom Slovenske kulturne akcije“ (letno 320 + 16 strani v „Meddobju“ in 48 strani v „Glasu“) 30 USA dol.

Pesniška zbirka Vinka Rodeta, „Nekje je stvarnost prozorna“, z lesorezi Ivana Bukovca (100 strani), broširano 8 USA dol.

Duhovna avtobiografija Franca Sodja CM, „Pisma mrtvemu bratu“ (210 strani s fotografijami) vezana: 12 USA dol.
broširano: 10 USA dol.

Zgodovinsko-planinska novela, Vojko Arko, „Cerro Shaihueque“, z risbami Bare Remec in fotografijami (30 + 4 strani-, broširano 3 USA dol.

Zbirka prevodov svetovnega pesništva in lastnih sonetov, Karel Rakovec, „Posneti soneti“, z ilustracijami Bare Remec, Ivana Bukovca, Franca Papeža in arh. Jure Vombergarja in v opremi arh. Marijana Eiletza (112 strani), broširano: 8 USA dol.

Zbor je odlično izvajal Gaevertov „Sommeil de l'enfant Jésus“, Gallusov „In nomine Jesu“, Pergolesijev „Alleluia“ s spremstvom najmlajših.

Nastopil je tudi komorni zbor Gaudeamus, pri katerem pejejo mnogi nekdanji člani otroškega in mladinskega zbora. Njihovim izredno lepim in ubranim glasovom so se pridružile flavte. Ob koncu prvega dela sta zbora Niños y Jóvenes in Gaudeamus ter v spremstvu orgel in trompete (Mario Videla in Emilio Martino) izvajala imponantno verzijo Bachovega „Christum wir sollen Loben schön“.

Drugi del programa je, po mnenju López Iturbeja, vreden pozabe. Kritik si namreč ne more razložiti, kako so organizatorji vključili ob tako homogenih in kvalitetnih izvajanjih zborov Niños y Jóvenes, Gaudeamus in najmlajših ter solistov (sopranistke Adriana Fernández, E. Martino in M. Videla) nezrel zbor Nuestra Señora del Nahuel Huapi, ki je slabo interpretiral Ariela Ramirezza „Misa Criolla“. Iz poročila nam ni mogoče razbrati, po čigavi zaslugi pride do takih nesoglasij, moremo pa sklepati, da gre za nekatere politične posege in napačno umevani nacionalizem.

Pisma

O Katoliškem shodu Slovencev v Argentini, Kremžarju in položaju Slovenije

Iz Ljubljane, 19. januarja 1988:

„Nekaj posebnega mi je bil Kremžarjev govor, ki je v krasnem jeziku, tudi literarno vreden, a hkrati religiozno, da si kar težko predstavljam, da ga je imel politik-laik. Enostavno in učinkovito je povedal o propadanju sistema tu. Pronicljivo in resnično je tudi tisto o „poglavitni nevarnosti“. Dejstvo je namreč, da nemalo ljudi pri nas, ki imajo vpliv, ugled, znanje, odlično živi in so z materialnimi dobrinami „utišani“. Kritika in dejanski odpor obstoječi stvarnosti lahko privede do negotovih razmer, slednje pa lahko ogrozijo njih blagostanje. Tudi zato je pri nas vse tako utišano, kljub temu, da zlasti po vseh zadnjih ukrepih dejanski drvi slovensko gospodarstvo v prepad. In ustavne spremembe in z njimi izničena obstoječa simbolična suverenost Slovenije! Zveza borcev pa, kot da bi v svoji anemičnosti skušala dokazovati, da je članom-partizanom pred 40-50 leti šlo le za revolucijo. Če bi jim tedaj res šlo za „osvoboditev“, potem bi bili danes na nekkih pozicijah narodnega odpora.

Prebral sem tudi ostala stališča in sklepe po področjih. Vse to je v bistvu odraz obstoječe prakse pri vas; sklepi torej le nadaljujejo, utrjujejo in poglobljajo te aktivnosti. So pa tudi konkretne pobude. Všeč mi je, da se misli in računa s Slovenijo in da ni nikjer besede Jugoslavija, ki smo jo tu v zvezi z jugoslovanskim kulturtregerstvom in še čem hujšim do grla sitii.

PS: Kremžarjeva drama je gotovo kvalitetni višek v dramatik pri vas; umetnina, ki je ne zastira ideološkost. To je drama o človeku kot vmesnem členu med svojo opredelitvijo in usodo.“

GLAS mnogo naših prijateljev že dolgo dobo let prejema brezplačno, ker želimo, da bi vsi Slovenci v zamejstvu in zdomstvu sledili sodobnim kulturnim dogodkom, predvsem slovenskim, jih ocenjevali in pri tem spoznali, kam gredo smeri in pota naše in sveta usode. List pošiljamo, da bi se uvrstili med naše naročnike vsi naši bralci, kdor pa bi tega še ne mogel, naj prispeva vsaj za naš sklad.

sklic

Redni občni zbor Slovenske kulturne akcije bo v soboto 30. aprila 1988, ob pol petih popoldne v gornji dvorani Slovenske hiše, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Arg. z naslednjim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika in ugotovitev pravilnosti sklica po 12. členu pravil Slovenske kulturne akcije.
2. Določitev zapisnikarja občnega zbora in dveh skrutinatorjev, ki ugotovita veljavnost pooblastil odsotnih rednih članov, nadzorujeta volitve in ob sklepu podpišeta zapisnik občnega zbora.
3. Branje zapisnika zadnjega občnega zbora.
4. Poročila: tajnika, blagajnika, vodij odsekov, urednikov publikacij, predsednika.
5. Razgovor o poročilih.
6. Poročilo nadzorstva in razrešnica predsedniku, podpredsedniku, tajniku, blagajniku in članom nadzorstva.
7. Volitve predsednika, tajnika, blagajnika in nadzorstva.
8. Slučajnosti.

Po 9. členu pravil imajo redni člani aktivno in pasivno volilno pravico. Podporni člani pa imajo na občnem zboru posvetovalen glas. S tem obveščamo obojno članstvo in ga vabimo, da najkasneje do 19. aprila pisмено sporoči odboru na sedež ustanove morebitne predloge za občni zbor; le-te bo občni zbor obravnaval pri slučajnostih. Rok za vlaganje kandidatskih list za volitve novega odbora in nadzorstva je do 19. aprila na sedežu ustanove.

Vabimo vse redne člane, ki se zaradi oddaljenosti ali iz kakršnih drugih razlogov občnega zbora ne morejo udeležiti, da pismo pooblaste kakega drugega rednega člana, „da jih na občnem zboru v vsem zastopa“ (13. člen pravil).

Občni zbor je sklepčen ob nadpolovični udeležbi rednih članov pol ure po napovedanemu času pa ob vsaki udeležbi (13. člen pravil).

Andrej Rot, l. r.
tajnik

Ladislav Lenček, l. r.
predsednik

knjižice

LUBI SLOVENCİ: Zbornik ob petinšestdesetletnici univ. prof. Rada L. Lenčka (Slovene Studies 9:1-2, 1987)

Izšla je dvojna številka devetega letnika znanstvene revije *Slovene Studies*, ki jo izdaja *Society for Slovene Studies*. Oba zvezka tega letnika prihajata v obliki samostojne knjige (250 strani) z naslovom: **LUBI SLOVENCİ: A Festschrift to Honor Rado L. Lenček on the Occasion of his Sixty-Fifth Birthday** (Lubi Slovenci: Jubilejni zbornik v čast Radu L. Lenčku ob njegovem 65-em rojstnem dnevu). Jubilejni zbornik so uredili Tom M. S. Priestly, Olga B. Nedeljković in Henry R. Cooper, Jr., in je doslej najlepše urejena in opremljena publikacija Družbe za slovenske študije.

Publikacije Družbe za slovenske študije je mogoče naročiti na: Dr. Timothy Pogačar, Dept. of German, Russian & East

Asian Languages, Bowling Green State Univ., Bowling Green, Ohio 43403 (USA).

Poleg dvaintrideset razprav, posvečenih temu jubileju prof. Rada L. Lenčka, zbornik prinaša tudi kratko slavljenčevo biografijo in bibliografijo njegovih publikacij. Naslov zbornika, ki naj bi izrazil naše spoštovanje in vdanost do slavljence, je vzet iz predgovora Primoža Trubarja v *Ta evangelij svetega Matevža*, prevedenega in izdanega v letu 1555, v katerem Trubar govori o svoji nenehni ljubezni do svojih ljubih Slovencev.

Tistim, ki poznajo Rada Lenčka, se ne bo čudno zdelo, da je večina prispevkov v zborniku s področja jezikoslovja. Posebno zanimiva za slovensko jezikoslovje je razprava o obpanonskih izoglosah slovenskih izrazov *zelo, celo, prav, zares*, ki jo je napisal Robert Austerlitz; enako prispevek Williama W. Derbyshirerja o študiju slovenščine v svetu. Ben M. Groen in Jadranka Gvozdanović pišeta o problemih slovenskih govorov v Reziji. Prispevek Lewa R. Micklesena je posvečen analizi akcentologije južnoslovenskih jezikov. Razprava Toma Priestlyja — produktivnosti glagolskih form izposojenk v treh različicah slovenščine; Davida F. Stermoleta — mladim slovničnim spremembam v koroških slovenskih govorih; razprava Georgeja Thomasa — vzorcem slavizacije slovenskega in hrvaškega besedišča; prispevek Jamesa W. Tollefsona — dejavnikom, ki podpirajo ohranjanje slovenskega jezika; in razprava Jožeta Toporišiča — leksikalnim germanizmom v Trubarjevem *Katekizmu* (1550). Ostali jezikoslovni prispevki zbornika se dotikajo drugih slovanskih jezikov in splošno slovanske tematike. Tako Marija Zagorska Brooks v svojem članku govori o razvoju in strukturi pisave v slovanskih jezikih; Rasio Dunatov o stanju srbskohrvaškega jezika v Bosni in Hercegovini, in Radmila Gorup o glagolih z dvojno vezavo v srbohrvaščini. Prispevek Ronald F. Feldsteina razpravlja o glagolskem sistemu starocerkvenoslovenskega jezika; Charles Gribble piše o glasovni spremembi jata v e v vzhodnoslovenskih jezikih; in končno, Branislav Ostojić inživojin Stanojčić obravnavata dva problema srbohrvaščine: prvi iz leksike črnogorske jezikovne rabe, drugi iz sintakse sodobnega srbohrvaškega jezika.

Precejšnje število člankov zbornika je posvečenih vprašanjem književnosti in filologije. Tako, na primer, Jakob Bačić v svojem prispevku daje novo razlago etnonima *slav-/slov-*, in Sergio Bonazza objavlja novo gradivo za biografijo Jerneja Kopitarja. Prispevek Henryja R. Cooperja Jr. postavlja nekaj ključnih misli iz znanstvenega projekta, s katerim se sám že dalj časa ukvarja, — o kulturno-zgodovinski problematiki prevodov Biblije v slovanskih jezikih. Razprava Milana Fryščaka daje nekaj pogledov na sodobno obravnavanje zgodnje cirilmetodiane, zlasti na gledanja Dobrovskega nanjo. Henry Leeming govori v svojem članku o enem iz poglavij slovensko-čeških kulturnih stikov v preteklosti, o prevodu živalske abecede Jana Komenskega v slovenščino. Thomas Magner — o jezikovno-kulturni problematiki dalmatinske ikavo-štokavščine; Marija Mitrović — o pogojih in možnostih za razvoj primerjalne jugoslovenske književnosti; Kenneth E. Naylor o razvoju preučevanja južnoslovenskih jezikov in književnosti v Združenih državah v prvi polovici našega stoletja. Olga Nedeljković govori o srednjeveški motiviki v uvodu v slovnico Adama Bohoriča; Irma M. Ožbalt — o Prežihovem Vorancu in njegovem delu; Ljubomira Parpulova-Gribble — o odnosu zgodnje ruske književnosti do njene folklorne tematike. Prispevek Jožeta Pogačnika obravnava zanimivo vprašanje semantičnih premikov knjižnoznanstvenih pojmov v slovenščini.

Na kratko — *Festschrift* v čast Radu Lenčku prinaša prispevke dvaintridesetih znanstvenikov iz osmih dežel sveta; njihove razprave obravnavajo tematiko cele vrste znanstvenih strok, od prazgodovine slovanskih plemen do vere v bodočnost slovenskega jezika. Njegovi trije uredniki so prepričani, da jubilejni zbornik primerno in dostojno predstavlja znanstvenika, učitelja in prijatelja, ki mu je posvečen. 8. februarja 1988.

iz poročila Henry R. Cooper, Jr., Indiana University
Nekaj znanstvene tematike prispevkov sega tudi preko ožjega jezikoslovnega in literarno-kulturnega okvira. Tak-

šni sta, na primer — zgodovinska razprava **Iva Banca** o hrvaško-madžarskih odnosih v letih 1904-1914, in semiotična študija **Irene Portis Winner**, posvečena analizi dojemanja sveta, časa in prostora v mentaliteti slovenske etnične skupnosti v Clevelandu. Tak je končno tudi inovatorski in lingvistično zanimiv prispevek **Jožeta Pafernosta** o metaforiki slovenskih nagrobnih napisov.

razgledi

Čileneec **Viktor Fariás**, učenec **Martina Heideggera**, s svojo v Franciji izdano knjigo „Heidegger et le nazisme“, skuša dokazati, da je nemški filozof ostal nacist tudi potem, ko je zapustil mesto rektorja na univerzi v Friburgu. Fariás je profesor literature in filozofije in svojo teorijo utemeljuje na pogovorih z njim, ko mu je naročil l. 1967 prevod svoje knjige „Sein un Zeit“ (Bit in čas) v španščino. Med pogovorom se je izrazil, da romanski jeziki nimajo „moči“, da bi vniknili v bistvo stvari. Gre za ontološko diskriminacijo, vperjeno v politično zadržanje, to pa je po Fariásu nacistično.

Generalni tajnik UNESCO je bil po dolgih volitvah vendar izvoljen. 158 članov UNESCO je izvolilo **Federica Mayor**-ja Zaragozo, ki je bil prej španski minister za vzgojo. Mayor je obljubil, da bo storil vse, da se med članice vrmeta ZDA in Anglija, ki sta prispevali 30% k proračunu, umaknili sta se pa zato, ker se je z njunim denarjem delala propaganda proti njima pod levičarskim Senegalcem **Mach-M'bowem**.

V slovenščini in nemščini je izšla teološka knjiga „Zgovor na tišino“ (Wo die Stille lebt). Avtor besedila o kartuzijanskem duhovnem življenju je pleterski prior **Janez Holtenstein**, diplomant praške akademije za film, **Tomaž Lauko** pa je prispeval opremo s slikami. Knjigo sta prevedla v nemščino **Stanko Capuder** in **Pavle Bratina**.

Florjan Lipuš bo izdal svojo zadnjo knjigo „Prošnji dan“ pri založbi **Wieser**. Po finančnem polomu založbe „Drave“, se bo najbrž ta uveljavila, obdržala pa bo zaenkrat nje- no usmerjenost, potem pa mislijo ustanoviti s pomočjo „Društva za kulturno izmenjavo“ novo založniško ustanovo. Nova založba **Wieser** bo objavljala predvsem prevode srednjeevropskih narodov v nemščino, izdajala pa bo tudi prevode v slovenščino.

Belgijska revija „Cahiers théâtre Louvain“ (Zvezki teatra v Louvainu) omenja med drugimi tudi slovenskega skladatelja **Globokarja**, med bibliografijo pa navaja edino slovensko igrice za otroke „Volkova sodba“ (Le procès du loup) žarka **Petana**, ki je izšla l. 1977. v Parizu v francoščini. V številkah 18-20 so omenjene tudi udeležbe desetega mednarodnega gledališkega kongresa v Louvainu **Slavka Lokar** in **Vera Videčnik**. Revijo izdaja Louvainški Théâtre de l'Atelier in jo ureja **Armand Delcamp**.

Na delavnem mednarodnem srečanju na Bledu 21.-23. sept., ki ga je organizirala ljubljanska univerza, so obravnavali temo „Pokrajinski učinki človekovih dejavnosti na življenjsko okolje“. Prišli so do zaključka, da je Jugoslavija, predvsem pa Slovenija, v samem vrhu okuženosti.

Po reviji „Danas“ **dr. Branko Horvat** štrajka. Horvat je profesor ekonomije in je jugoslovansko gospodarsko krizo že dolgo časa predvideval, toda niso ga marali sprejeti ne **Lazar Mojsov** ne **Dušan Dragosavac**, da bi jo preprečil ali vsaj ublažil. Sprejel pa ga je **Mitja Ribičič**, tretji predsednik predsedstva partije, kateremu je bil svetovalec, ko je bil predsednik vlade. Po njegovem kriteriju bi morala vlada odstopiti, ker ni spomnila obljub, da ne bo prišlo do 100% inflacije. Ekonomski institut **Aleksandra Bajta** bi po njegovem lahko izdelal načrt, kako potegniti državo iz krize, vprašanje je pa, če bi to sprejeli politiki. Poleg **Bajta** je omenjal še **Nencingerja** in **Boleta** kot vodilne v ekonomiji.

Na petindvajsetem plenarnem srečanju **Pax Romane**, mednarodnega gibanja katoliških izobražencev, je bilo sklenjeno, da imamo Slovenci kot država pravico do dveh glasov, kot vsaka druga država in narod. Dosedaj je bila vključena iz Jugoslavije v Pax Romano samo Hrvaška, ki je imela dva glasova in bi morala enega odstopiti Sloven- cem. Sedaj so pa pretrgali s to tradicijo. V istem položaju so še **Baski**, **Katalonci** in **Španci**, ki so se tudi poslužili pravice dveh glasov na narodnost. Letošnja udeležba je štela 250 udeležencev iz 64 držav. Nekoč je bila včlanjena tudi emigracija...

Letos je obhajala Pax Romana 40-letnico obstoja.

Zadnja knjiga **Marjana Rožanca** ima nenavaden naslov „Markov evangelij 1/8“. Tudi tukaj se srečamo z otožnostjo in žalostjo po Srednji Evropi, kakor v mnogih sodobnih spisih. Poudarek je na osebnosti in narodnosti, ne pa na razredu in kolektivu.

Slovenski in srbski Pen klub sta se sestala 5. in 6. oktobra v Ljubljani. Tema sestanka so bili odnosi med obema, ki so vse manj kot prijateljski. Morali bi analizirati, zakaj niso boljši, vendar do tega ni prišlo. Če je slovensko emigracijo **Drago Jančar** v **Dragi** obsodil, da živi v nekem iracionalnem idealu, „Naši razgledi“ tudi govore o deracionalizaciji, ki naj bi bila med obema narodnima centroma Pen kluba, vendar se te tem niso dotaknili.

V „Grupo de Cámara Carlos Vilo“, ki se posveča argentinskemu skladatelju **Guastavinu**, pojejo ob pianistki **Young Yu Kim**, basist **Marko Fink** tenor **Jorge Anzorena**, mezzosopranistka **Patricia Neme**, sopranistka **María Inés Pereyra**. Nastopali so že v Zlatem salonu Teatra Colona, Teatru San Martín in Colegio de Escribanos.

Carlos Vilo se je vrnil iz Francije in je skupino organiziral s pomočjo Občinskega Centra za širjenje glasbe.

„Leto na Traune“ je naslov knjigi **Jána Okála**, ki jo je izdala Slovaška jezuitska založba v Cambridžu, Kanada. Roman opisuje tragični čas po drugi svetovni vojni, ko so Slovaki protikomunisti morali zapustiti Slovaško.

VAŽNO!

Prošnje za naročila in plačevanje naročnine morete urediti v PISARNI Slovenske kulturne akcije (Slovenska hiša, Ramón L. Falcón 4158, 3. nad., Buenos Aires, Tel.: 69-9503).

URADNE URE: Od ponedeljka do petka, od 9 do 12.

Y SUC 6 CORR. CENTRAL ARGENTINO CORREO	TARIFA REDUCIDA CONCESION 232
	R. P. I. 201682

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. Urejuje ga tajništvo. Tisk Editorial Baraga del Centra Misional Baraga, Colón 2544, 1826 Remedios de Escalada, Pcia. Buenos Aires, Argentina. Vsa nakazila na ime in naslov: Alojzij Rezelj, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires 1407, Argentina. - Editor responsable Slovensko kulturna akcija (Andrés J. Rot), Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires 1407, Argentina.